

KALIX KOMMUN

C:58

Strategi för besöksnäring utveckling Kalix kommun

**Glenn Douglas
Turism ansvarig**

Bakgrunds beskrivning av turismen inom länet och kommunen

Utveckling inom besöksnäringen - en framtidsbransch

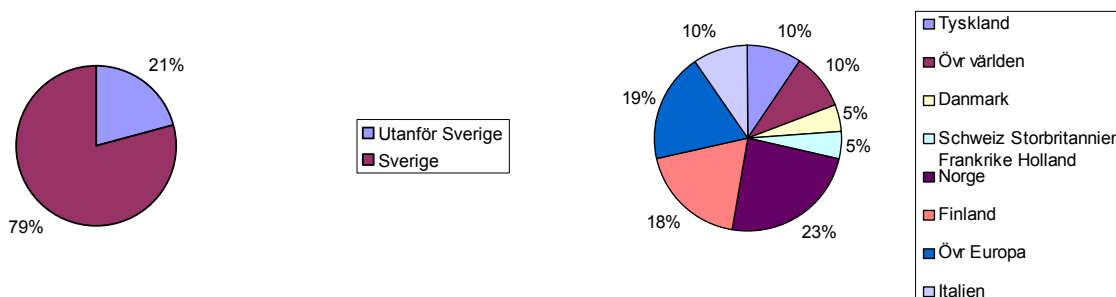
Turistnäringen och upplevelseindustrins betydelse för Norrbotten och för näringslivet förväntas öka allt mer under de kommande åren. I hela Europa ökar efterfrågan och konsumtionen av upplevelser. Produktutbudet blir större och mer kvalitetsinriktat. Kunder söker nya och spännande produkter inom områden som äventyr och kulturturism. Där ligger en stor potential när det gäller att skapa nya arbetstillfällen i glesbygden. Redan idag är turistnäringen av stor betydelse inom länet och undersökningar gjorda av både KK stiftelsen och Länsarbetsnämnden under 2003 visar att betydelsen bara ökar.

Fakta om turismen i länet/Kalix

2002 gjordes 1 753 000 övernattningar i Norrbottens län och besöksnäringen omsatte ca 2,2 Mkr antal kr. Upplevelsenäringen i Norrbotten sysselsatte totalt 7 500 personer år 2000 och näringen är därmed ur sysselsättningssynpunkt lika betydelsefull som befintlig basindustri (Länsarbetsnämnden). Detta är en ökning av 500 personer sen 1993. Knappt 7 procent av alla sysselsatta i Norrbotten arbetar inom upplevelseindustrin.

Ca sju av tio övernattande gäster i länet är svenskar därefter kommer gäster utanför EU som näst största grupp. Övervägande delen av turister som besöker Kalix är inhemska turister 80 % (78 % i hela riket). Norrmän och finländare utgör den största delen av utländska besökare i Kalix. Noterbart är att tyska gäster endast stod för 5 % av övernattningarna i Kalix-Haparanda området, 14 % i hela länet.

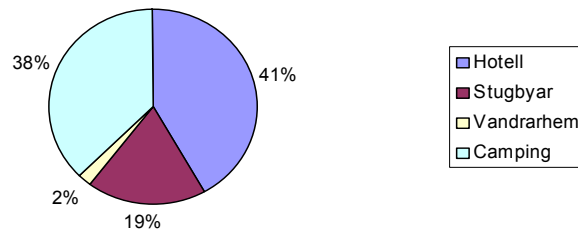
Fördelning på antal övernattningar per nationalitet i Kalix Haparanda

Totalintäkt från logi mm i Haparanda och Kalix området är ungefär 5 miljoner för camping och drygt 12 miljoner för hotell, stugbyar och vandrarhem, sammanlagt ca 17 miljoner över hela näringen.

Inkomst per invånare från besöksnäring i Kalix, Haparanda 1999 var 607 SEK, detta är endast 50 % av Piteå kommuns 1 774 SEK per invånare (Bothnian Arc 2003).

Övernattningar per typ av anläggning länet 2002

De finns ett flertal företag inom turistbranschen i Kalix kommun, 17 st. Näringen i Kalix kännetecknas av små företag. Företagen har väldigt skilda affärsområden från traditionell hotellverksamhet till skotersafari, hundslädturer och upplevelser av samekultur. Företagen har ett väl utvecklat samarbete, hög flexibilitet och "paketerar" efter kundens behov. Incentive verksamhet riktad mot företagskunder är en av de främsta målgrupperna för Kalix besöksnäringens företag. Alla tillfrågade företag försöker utveckla turistprodukter till utländska turister både för att bredda kundbas och för att förstärka lönsamhet. Enligt den senaste undersökningen bland entreprenörer i Bottenviksområdet visar att den gren inom besöksnäringen som förväntas mest utveckling är vinterturism (inklusive norrskenet, polcirkeln, snön, tystnaden och kylan) samt sportfiske. (Bothnian Arc 2003).

Faktorer som påverkar näringen negativt i Kalix är:

- Förhöjning av arbetsgivaravgift medför att företagen har sämre möjligheter att anställa samt att investera och marknadsföra sig.
- Skillnaderna i momssatsen mellan Sverige och Finland gör att företagen har sämre konkurrensläge i jämförelse med vår närmaste granne (Länsarbetsnämnden).
- Vissa infrastrukturella svårigheter har bromsat utvecklingen av turism i kommunen. Alla operatörer är exempelvis överens om att ett utbud på reguljärt lågprisflyg behövs för att utveckla turismen.
- Periodvis kan tillgång till utbildad och tillfällig personal vara problematiskt.

Kalix kommuns turistbyrå i Töre ligger strategiskt vid vägkorsning E4- E10. Det ger Kalix kommun ett unikt tillfälle att både skaffa kunskapsunderlag om sommarturisterna och locka förbiresande att stanna längre. Under sommarperioden är Töre Norrbottens mest välbesökta turistbyrå. Turistbyrån i Töre hade år 2003 en besöksfrekvens på ca 13 personer per timme, totalt 9114 st under högperioden juni- augusti. Detta är uteslutande buss och bilburna turister. Totala antalet besökare hos båda kommunens turistbyråer under 2003 uppskattas till ca 11 840 st. Vidare har kommunens informationsbyrås telefonservice haft 2 043 förfrågningar under 2003 och ca 1 090 E-post.

Totala mängden sysselsatta inom upplevelseindustrin inom Norrbotten är 6 500 st. eller 6 % av alla sysselsatta (ca.8 % i hela riket). Inom Kalix är ca 5,7 % sysselsatta inom upplevelsenäringen som andel av alla sysselsatta. Endast Övertorneå kommun har mer procentuellt sysselsatta inom upplevelsenäring

inom Östra Norrbotten. Mellan 1997 och 2000 har andelen sysselsatta inom upplevelsenäring i Kalix ökat med ca 9 %, detta är högre än länsgenomsnittet på 7 % och ger en fjärde plats i kommunvis utveckling inom länet (Källa: SCB).

Behovet av policy

Varför en policy för turism i kommunen? Inom kommunen är det flera olika enheter och kontor som direkt påverkar turism och näringslivets utveckling. Utvecklings- och näringslivsenheten, tekniska kontoret, kultur- och fritidskontoret och plan- och miljökontoret arbetar alla mot näringsidkare med kommunstyrelsens övergripande mål som ledstjärna, bland annat för att skapa "en attraktiv kommun att bo, leva och verka i". Därmed påverkar alla dessa enheter utvecklingen av besöksnäringen. Samordning av kommunens instanser/insatser till en s.k. one stop shop har efterfrågats av entreprenörer inom alla näringsgrenar.

Vidare har olika krav på både policy och samordningsinsatser kommit från flera andra externa grupper såsom utbildningsinstanser, arbetsmarknadsinstanser och byutvecklingsgrupper. Dessa grupper vill därmed ha en klar riktning på deras insatser och en tydlig definition av vad kommunens framtid roll inom turismen bör vara.

Kommunens roll är viktig att definiera när man skapar en policy. Detta för att minimera missförstånd mellan externa grupper och kommunen angående vilken roll de har i utvecklingen. Okunskap om kommunens roll i utvecklingsfrågor kan förekomma eftersom kommunen jobbar som både förvaltningsmyndighet och utvecklingsorgan. Därmed kan det vara svårt för enskild att få en tydlig bild av kommunens roller. I värsta fall upplevs kommunen som en konkurrent till näringsidkare och företag. Kommunen i sin myndighetsroll och med sina tillgängliga utvecklingsresurser ska ses som ett stöd till en positiv och hållbar utveckling av besöksnäringen.

Med en lagd policy med tydliga mål blir det lättare att samordna insatser inom kommunens berörda områden.

Metod

För att skapa en policy för turism har kommunens turismföreträdare haft möten och enskilda samtal samt en remissomgång med möjlighet för yttranden. De konsulterade har varit berörda näringsidkare, myndighetsgrupper, utbildningsinstanser och utvecklingsgrupper.

Sammanställning av remissförslag för policy

Följande områden ansågs av de tillfrågade som viktiga, och kommunen anses ha ett klart ansvar över, bör därmed ingå i en kommunal policy för utveckling av besöksnäringen. Bifogat finns en lista över tillfrågade remissinstanser.

- Arrangemang är av stor betydelse för besöksnäringen, kommunen bör tilldela resurser för att stödja befintliga arrangemang och att vara ledande inom att skapa nya. Vidare ska kommunen ha en aktiv roll när det gäller

samordning och marknadsföring av arrangemang. Bra arrangemang leder till ett omtalat och attraktivt samhälle.

- Kalix kommun bör ha en ledande roll i utveckling/samordning och underhåll av infrastruktur av strategisk vikt för besöksnäringen och landsbygden t.ex. vägförbindelser, skoterleder, vandringsleder och bryggor.
- Kommunikationer kan vara av stor betydelse när det gäller att förstärka besöksnäringen i Kalix kommun. Vissa insatser t.ex. infart till strandängarna är av brådskande karaktär. Bör undersökas om det finns möjligheter till begränsade bussförbindelser till badstränder under sommaren. Vägförbindelser i landsbygden ansågs av betydelse.
- Sportfisketurism är ett område av hög prioritet i Kalix kommun. Kommunen bör vara aktiv och ge grundförutsättningar för att utveckla sportfisketurismen och "fylla älven med fisk". Detta kommer att vara till gagn för alla som tar del av resursen fisk, fiskevattenägare, yrkesfiskare, sportfiskare och näringen för sportfisketurism.
- Utbildning är viktigt för besöksnäringen som helhet och detta understryks av byrådetets yttrande. Entreprenörer anser att kommunorganisationens satsningar bör vara mindre prioriterade. Kommunen bör begränsa insatser till kortare utbildningar för handel och samarbete med befintliga utbildningsinstanser t.ex. Forskarstationen Östra Norrbotten, Naturbruks och MIX. Möjlighet till utbildning av natur, viltvård och kulturguider för landsbygden sågs som viktigt och att kommunen strävar mot utformning av en sådan. Att utveckling är knuten till forskning och högre utbildning underströks.
- Marknadsföring. Kommunen har en viktig roll att spela när det gäller marknadsföring av Kalix. Insatser ska vara i form av hemsida på Internet, broschyrer och samordning av annonsering. Detta är högprioriterade områden.
- Turistbyrå/Informationsbyrå verksamhet. Detta ses som ett område av hög prioritet. Turistbyråerna har möjligheten att ge en enhetlig bild av Kalix och samordningsmöjligheter mellan entreprenörer. Kalix bör ha en fungerande informations service- och byråverksamheten som är öppen året runt. Ett antal besöksmål bör profileras tydligt. Kommuner måste samverka inom området.
- Samordning. Kommunen ska regelbundet lyssna av entreprenörers behov genom branschrådet. Vidare ska kommunen genom sitt nätverk underlätta kontakter med incoming företag och Sveriges turistråd.
- Kommunen ska verka för att tillståndsgivningen förenklas.
- Megaattraktion. Besöksnäringen efterfrågar en stor attraktion som exempelvis Ishotellet och Bodens Western Farm. Attraktionen ska fungera som dragplåster till Kalix området. Oftast har beslut om fortsatt utveckling av

strandängarna setts som en viktig del i att skapa en attraktion inom kommunen.

Mål

För att kvalitetssäkra turistpolicyn som ett effektivt utvecklingsverktyg bör följande mål antas för besöksnäringens utveckling inom Kalix under de kommande fem åren.

- Under kommande fem års period bör omsättningen inom turistföretagen i Kalix kommun öka med samma genomsnitt som för landet.
- Antalet arbetstillfällen i Kalix kommun inom besöksnäringen, bör öka med minst 2 % per år under kommande fem års period. Detta följer AMS bedömning om 2 % årlig sysselsättnings tillväxt inom upplevelseindustrin i riket.

Policy för besöksnäring i Kalix kommun

Kalix kommun ska jobba aktivt med att utveckla och underhålla en aktiv besöksnäring genom att:

- Ha en ledande roll i utveckling och samordning av infrastruktur av strategisk vikt för besöksnäringen, vägförbindelse, skoterleder, vandringsleder och bryggor o.s.v. Infrastruktur bör kunna samnyttjas för flera aktiviteter ex. vandringsled sommartid, skoterled vintertid. Större infrastrukturella insatser bör samordnas med andra kommuner inom regionen t.ex. skoterleder.
- Utbildning ska gå som en röd tråd genom kommunens turistinsatser och utveckling av turistnäringen.
- Kalix kommun ska ha en central roll inom informationsspridning och marknadsföring för både kommunmedborgare och besökare. Detta genom att tillhandahålla en effektiv turistbyråverksamhet, turisthemsida på Internet och broschyrmaterial.
- Kalix kommun ska se skärgården som en resurs, tillgänglig under alla årstider.
- Kalix kommun ska använda sig av sin unika tillgång en outbyggd älv, för att skapa möjligheter till en hållbar turism.
- Genom sin näringslivsfunktion bygga ett klimat som underlättar för etablerande av tjänsteföretag inom turism och aktivt uppmuntra och stödja befintliga företag.
- Centrum och strandängarna ska ses som en viktig del av besöksnäringens utvecklingen.

- Ledstjärna ska vara att kommunens satsningar ska ske i nära samråd med entreprenörer inom besöksnäringen.

Insatsområden

Följande anses som områden av hög prioritet för att aktivt uppnå policy förslag och mål.

- Turistbyrå verksamhet. Kommunen ska fortsätta med den nuvarande turistbyråverksamheten på två platser inom Kommunen, Kalix centrum och korsningen E4 – E 10 Töre. Byråverksamhet i Kalix bör endast vara en sommar verksamhet. Turistbyrån i Töre bör vara öppet året runt med heltidsanställd personal under sommarperioden och ett samarbete med andra verksamheter eller företag för bemanning vintertid. 24 timmars turisttelefon tjänst via Kalix tele 24 bör behållas. Turistbyrån ska vara en samarbetspunkt mellan flera kommuner.
- Marknadsförings verksamhet. Förutom tillhandahållande av de nuvarande marknadsföringstjänsterna, turistbroschyrer, mässtdeltagande, Internethemsida o.s.v. ska marknadsföringsinsatser inriktas på att skapa nya marknader för Kalix produkter. I samarbete med Kalix turistentreprenörer bör gemensamma mål och marknader identifieras t.ex. vinterturism mot Italien. Dessa målmarknader bör därefter bearbetas långsiktigt för att skapa nya affärsmöjligheter. Alla marknadsföringsinsatser bör koncentreras för att nå dessa nya marknader.
- I samarbete med fiskerikonsulent bör sportfisketurism utvecklas inom Kalix älv. Målsättningen ska vara att skapa en stark turistnäringsgren, formad runt de naturliga förutsättningarna som vår fririnnande älv ger. Detta arbete ska göras i samarbete med älvdalens samfällighetsföreningar och deras representanter inom "Fiskegruppen för Kalix älv". Insatser ska formas omkring tre huvudområden: information, marknadsföring och miljöinsatser.
- Skärgård. Kalix kommun skall söka samverka med angränsande kommuner för utveckling av skärgårdsturism. Detta i form av olika projekt inriktade på gemensam turboatrafik och utveckling av skärgårdsinfrastruktur. Fortsätta med en utbyggnad av enkla infrastrukturinsatser i skärgården i form av bryggor, eldstäder o.s.v. Detta ger möjlighet att uppnå både kommunstyrelsens mål om en tillgänglig skärgård och ge grundförutsättning för entreprenörverksamhet inom upplevelsenäringen. Bottenvikens nordligaste punkt Törehamn, har blivit en lyckad satsning detta måste utvecklas för både båt och bilburna turister.
- Samordning/centralisering av insatser. Sammanlagt satsade kommunen 850 k kr på turistbudgeten 2003. Att samordna insatser och optimera detta i form av ett interregionalt projekt bör genast undersökas. Ett EU projekt som huserar alla kommunens insatser inom turistområdet ska fungera som ett

sätt att integrera alla spridda satsningar som kommunen gör inom besöksnäringen och samtidigt optimera våra finansiella insatser.

- Branschråd Turism ska utvecklas till att bli ett effektivt forum mellan besöksnäringens entreprenörer och kommunen för utveckling av turistnäringen.
- Kommunen ska verka för att tillståndsgivningen ska förenklas.
- Utbildning är viktigt för besöksnäringen och utveckling är knuten till forskning och högre utbildning. Kommunen ska stödja samarbete med befintliga utbildningsinstanser t.ex. Forskarstationen Östra Norrbotten, Naturbruks och MIX. Vidare ska kommunen i samverkan med utbildare arbeta för behovsriktad utbildning där möjlighet till specialisering inom olika inriktningar och nivåer ges.
- Frevisören är ett havsbad av stor strategisk vikt för turistnäringen i Kalix kommun. Havsbadet nyttjas både av campingens gäster och av kommuninvånarna (ca 670 personer per dag). Under högsäsongen kan över 650 personer vara gäster på Frevisörens camping, ca 25 % av de som använder havsbadet är inte camping- gäster. Till detta kommer en ökande andel båtgäster i området. Det är viktigt att gäster och kommuninvånare får en säker och bra upplevelse i detta för turistnäringen så viktiga område. Kalix Kommun ska därmed ta ansvar för infrastrukturen vid havsbadet.
- Kulturturism. Insatser inom kulturturism ska ske enligt de beslut som tagits i det kulturpolitiska handlingsprogrammet som utarbetats av Fritids och kultur kontoret.

Slutsats

Inom alla näringar försöker man att nyttja de unika fördelar man har gentemot sina konkurrenter. I Kalix kommun med våra nära samarbetspartners har vi mycket som är genuint och unikt och som ger vårt område en klar profil. Att kombinera de naturtillgångar vi har, det äkta och genuina, rena och opåverkade med gästfriheten och generositet hos människorna ger Kalix en framtid med stora möjligheter inom besöksnäringen.

Remiss instanser:

Mariebergs Viltfarm
Hotell Valhall
Land och Strand
Skoter och incentiv
Backens Sameland
Helénes Slädhundar
Lilla Hotellet
Morin Adventyr
Pagers Glashytta
Timmerstrandens trädgård
Kvarngården
Englundsgården
Antiklängan
Morjärvs Ullspinneri
Töre Glasgravyr
Rånöns Havsfiskecamp
Svallgrund turbåt
Frevisören
Sangis camping
Töre camping
Morjarv camping
Töre Servicecenter
Övrebygden
Hällfors bo på lantgård
Fiskegruppen Kalix älv
LRF
Kalix Byarådet

Antaget av kommunstyrelsen 2004-04-26, § 81

W:\DATA\KS\Författningssamling\Regler och riktlinjer\Strategi för besöksnäringstutv Kalix kommun.doc